

W. Kelly

Gedachten over het Onze Vader

Mattheüs 6:9-13 ; Lukas 11:1-4

Ik stel voor om het Onze Vader zo kort te onderzoeken als in overeenstemming is met een duidelijke uiteenzetting:

1. kijkend naar het zoals het in zijn meest uitgebreide vorm wordt gegeven in het Evangelie van Mattheüs;
2. het vergelijken van de vorm die Lukas presenteert;
3. en, voor zover de Heer mij in staat stelt, zijn structuur te bekijken en het gebruik ervan aan te raken, hetzij op het moment dat het werd gegeven, of daarna.

1.

Het eerste waar ik op wil wijzen is de overeenstemming van het Onze Vader met de plaats die het inneemt in het eerste Evangelie, en met het doel dat de Heer Jezus toen voor ogen had. Het komt voor in de bergrede, waar Hij de joodse discipelen toespreekt en hen uit hun eerdere gedachten, gevoelens en wegen leidt naar de nieuwe principes van het koninkrijk der hemelen, die Hij op het punt stond te introduceren. Dit is belangrijk om te onthouden om de betekenis of het voorwerp van het gebed te begrijpen. Het overweegt niet, aangezien het niet gericht was tot, het hele menselijke ras zonder onderscheid; het drukt niet de toestand, behoeften

en gevoelens uit van elke persoon die bepaalde verlangens naar God heeft of een angst voor komende toorn.

Dus wanneer de tollenaar, die van verre staat, niet zozeer zijn ogen naar de hemel wil opheffen, maar op zijn borst slaat, zijn zonde en onwaardigheid beseffend, waagt hij het niet te zeggen: 'Vader' of 'Onze Vader, die in de hemel is.' Hij denkt er niet aan de diepe en verheven smeekbeden op te nemen waarmee het Onze Vader begint, noch heeft hij de vrijheid van hart om te denken aan de volledige voorziening en de tedere barmhartigheid waarop in God wordt gerekend, die het laatste deel ademt. 'God, wees mij zondaar genadig' was de rechtvaardige en wordende kreet van zijn berouwvolle hart.

Hier was een man onder leiding van de Geest van God, gecontrasteerd door onze Heer Zelf, niet met discipelen natuurlijk, maar met de Farizeeër die op zichzelf vertrouwde dat hij rechtvaardig was en anderen verachtte, wiens gebed, als het gebed moet zijn, riep, zijn zelfgenoegzaamheid verraadde, en wiens dank was niet voor wat God, maar voor wat hijzelf, de Farizeeër, was. De tollenaar daarentegen zou duister kunnen zijn over de rijkdommen van goddelijke genade; maar voor zover zijn geweten verlicht was, voelde en erkende hij tenminste zijn toestand als zondaar voor God. 'Hij die machtig is, veracht niemand;' en de tollenaar ging meer gerechtvaardigd naar zijn huis dan de andere. Tegelijkertijd is het niet om een man te verachten als we zijn aandacht vestigen op de werkelijke toestand van zijn ziel, en hem eraan herinneren dat het Onze Vader discipelschap en de relatie van kinderen met een Vader veronderstelt. Oprechtheid kan nooit kwaad in goed veranderen, en onwetendheid, hoewel minder schuldig dan de bewuste uiting van taal die onze staat en ervaring te boven gaat, is een droevig excuus voor de volle gloed van Gods geopenbaard licht in Zijn woord.

Op de vraag hoe we moeten weten voor wie het Onze Vader bedoeld was, zou ik antwoorden dat er twee manieren zijn om erachter te komen, die, indien correct toegepast, tot een juiste conclusie leiden. Ten eerste moeten we observeren wie de Heer op het oog had in het gebed of de context waarin het plaatsvindt; en vervolgens moeten we de aard van de smeekbeden beschouwen, afzonderlijk en als geheel, die, als ze naar behoren worden gewaardeerd, in overeenstemming zullen worden bevonden met de ware behoeften van degenen voor wie het gebed was bedoeld.

Nu is het duidelijk dat, toen de bergrede werd uitgesproken, er een enorme menigte luisterde. Maar de bergrede was niet rechtstreeks tot hen gericht. Ze hoorden de Heer en stonden versteld van Zijn leer; want Hij leerde hen als gezaghebbende en niet als de schriftgeleerden. Overal waar vertrouwen in de mens

de plaats van de waarheid inneemt, is onzekerheid voor God het nooit falende resultaat; en vandaar het verlangen naar traditie, ambtelijk en opvolgingsgezag, en dergelijke steunpilaren van bewuste zwakte.

Dit was in zeer grote mate het geval bij deze schriftgeleerden. Zelfs hun gebruik van de Schrift had geen kracht, het vloeiende niet voort uit of veroorzaakte geen eenvoudig blijmoedig vertrouwen in God. Ze waren een klasse die een zekere mate van schriftuurlijke kennis overdroeg, bedekt met een laag traditie die vaak zelfs wat op zichzelf waar was, verduisterde en verdraaide. Dat is het onvermijdelijke effect van traditie: ze brengt altijd vreemde ingrediënten met zich mee, die zich zo met de waarheid vermengen dat ze een blinde vlek tussen de ziel en God zetten. De Geest van God daarentegen gebruikt het woord om alle hindernissen op te sporen en te verdrijven, en zo de ziel zonder vermomming in de tegenwoordigheid van God te plaatsen, om daar Zijn gedachten te leren kennen. En als wat God van mij denkt als een arme overtuigde zondaar mij verplettert, roept wat Hij openbaart van Zijn eigen volmaakte liefde jegens mij, mij uit het stof, zet mij stevig op mijn voeten en gebiedt mij niet te vrezen. Het is nu zo waar de Heilige Geest in enige kracht werkt door de vaten die Hij verwaardigt te gebruiken; hoeveel te meer toen Jahweh-Jezus daar was! 'Want hij die God heeft gezond, spreekt de woorden van God; want God geeft hem de Geest niet met mate.'

In die toespraak had de Heer dus zijn eigen discipelen onmiddellijk voor Zich. Voor hun behoeften, aangezien zij Joden waren en nog niet onder de wet waren weggenomen, voorzag Hij. 'En toen hij de scharen zag, ging hij een berg op; en toen hij gezeten was, kwamen zijn discipelen naar hem toe; en hij opende zijn mond en onderwees hen, zeggende: Zalig de armen van geest', enz. De discipelen waren een klasse, die (met uitzondering van Judas, of enig ander speciaal geval, als dat er was) Jezus werkelijk als de Messias had aangenomen door de Geest van God. Zij hadden Hem niet gekozen, maar Hij had hen gekozen opdat zij zouden gaan en vrucht zouden voortbrengen, en dat hun vrucht zou blijven. Ze waren om Hem heen verzameld als Zijn getuigen, en zelfs nu nog in zekere mate gescheiden van de rest van de natie (dat wil zeggen, in geloof en genegenheid voor Zijn persoon), om spoedig zo veel vollediger te zijn door Zijn dood en opstanding en in de kracht van de Heilige Geest die uit de hemel is gezond. Dit waren de personen tot wie de Heer zich in de preek richtte en aan wie Hij dacht in Zijn gebed.

Hoewel de verhandeling dus bestaat uit een bewonderenswaardige uiteenzetting van de beginselen van het koninkrijk, en grote en kostbare waarheden van God aankondigt die altijd moeten blijven bestaan, werden de feitelijke omstandigheden van de discipelen door hun genadige Meester niet over het hoofd gezien. Integendeel, de juiste toepassing en alleen de volledige betekenis van veel

onderdelen in detail worden gevonden in hun behoeften en aangepast aan hun toestand. En zeer gezegend voorzag Hij voor hen, als iemand die, hoewel een goddelijk persoon, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, en dus door ervaring, en niet alleen alwetendheid, wist wat zij het meest misten en waar hun echte gevaren lagen. 'Want al was hij een Zoon, toch leerde hij gehoorzaamheid door de dingen die hij leed.'

Voor Hem was gehoorzaamheid inderdaad iets nieuws, zeker niet omdat Hij een opstandige natuur had zoals wij (want Hij was God, zowel als met God, en zelfs als geboren uit de maagd was Hij 'dat Heilige'), maar omdat van eeuwigheid af was Hij het Woord dat alle dingen, alle schepselen, hemels en aards, zichtbaar en onzichtbaar tot stand had gebracht. Daarom moest Hij gehoorzaamheid leren, en dat deed Hij ook, op een pad van zo'n lijden dat niemand anders dan Hij kon kennen. Wat was dan Zijn eerste, laatste en constante gedachte toen Hij hier beneden in volmaakte genade wandelde en diende? Het was de naam van Zijn Vader: zoals Hij elders zegt: 'de levende Vader heeft mij gezonden en ik leef bij de Vader.' Als mens gezien, was het de kracht van Zijn gemeenschap, zoals het doel van Zijn werk was. En het is als Degene die zo vertrouwd was met de Vader, wiens hart altijd overvloedig van het gevoel van Zijn heerlijkheid, dat Hij het gevoel van Zijn eigen hart naar voren brengt als de eerste en prominente gedachte voor Zijn discipelen in hun omgang met God. Sommige van de smeekbeden die Hij op het punt stond in hun mond te leggen, waren alleen voor hen geschikt (bijvoorbeeld dat over de vergeving van hun schulden of zonden); maar Hij zou willen dat ze bij hun Vader beginnen, niet bij zichzelf.

Dienovereenkomstig, gezien in zijn structuur, verdeelt het gebed zich natuurlijk in twee delen:

- Het eerste deel bestaat uit de verlangens die eigen zijn aan gerechtigheid in de ruimste en hoogste zin - de atmosfeer, denk ik, mag ik zeggen, waarin onze Heer Zelf hier beneden leefde en bewoog.
- Het tweede deel bestaat eerder uit smeekbeden die geschikt zijn voor hen die in alle opzichten behoeftig waren, maar zonder de voorwerpen van genade.¹

¹ De oude en algemene bewering dat de Heer het grootste deel van Zijn gebed ontleende aan bestaande formulieren, wordt nu door bevoegde autoriteiten erkend als zeer dun bewijs. Lightfoot en anderen zijn, om te laten zien dat ze de zaak kunnen waarmaken, zowel gedwongen om deze rabbijnse relikwieën te verheerlijken als om het onvergelykelijke gebed van de Heer af te waarden. Ik kan niet anders dan het gevoel hebben dat een dergelijke hypothese even oneerbiedig als ongegrond is.

De eerste drie smeekbeden vormen de ene afdeling en de laatste vier de andere.

De openingstitel of adressering tot God lijkt mij prachtig in overeenstemming met het evangelie en het toenmalige standpunt van de discipelen: 'Onze Vader, die in de hemel is.' Het is een zin die constant voorkomt in het evangelie van Mattheüs en alleen daar. Het is waar dat de geautoriseerde Bijbel (KJV) de overeenkomstige passage van Lukas bevat (Lukas 11:2); maar het is iedereen bekend die op de hoogte is van deze zaken, dat er gewichtige redenen zijn om de clause daar terug te brengen tot het enkele woord 'Vader'. Mijn eigen overtuiging is dat de grotere vorm die in de gewone tekst van Lukas voorkomt, is ontleend aan Mattheüs, en dit waarschijnlijk ofwel door de fout van een oude kopiist die op zijn geheugen vertrouwd en zo verwarring veroorzaakte, ofwel door de grotere fout van opzettelijk het maken van een zo nauwkeurig mogelijke harmonie in de taal van de twee evangelisten. Het is onnatuurlijk te veronderstellen dat, als een openlijke vijand met de heilige tekst zou knoeien, zijn corruptie in de christenheid ingang zou vinden. Aan de andere kant zou geen enkele vriend van de openbaring voor zichzelf de opzettelijke introductie van een discrepantie met een ander evangelie kunnen rechtvaardigen. De neiging, en meer in het bijzonder in de evangeliën, is daarom altijd geweest, van de kant van misleide belijdende vrienden, om woorden of clauses van de ene naar de andere te interpoleren, om niet alleen een gelijktijdig getuigenis te geven, maar zoveel als mogelijk verbaal is, gelijkenis. Ik hoef nauwelijks te zeggen dat het zwaar en aanmatigend is om zich zo te bemoeien met een woord of letter van datgene wat de Heilige Geest heeft geïnspireerd; dat zo'n stap, zelfs als deze goed bedoeld is, tot dusverre altijd de schoonheid en perfectie van de Schrift bederft, hoewel natuurlijk de substantiële waarheid blijft; en dat zij de trouwste vrienden van de Bijbel zijn die proberen terug te gaan naar de vroegste en zuiverste bronnen, vertrouwend op het overvloedige bewijs dat de goedheid van God verschaft om tot een rechtvaardige beslissing te komen.

Aangenomen dat dit verschil gegrond is, wat leert het ons dan? of waarom, kunnen we eerbiedig vragen, is het zo geschreven? In Mattheüs, denk ik, worden de discipelen beschouwd op basis van hun band met Gods oude volk Israël, dat daarom gewend was de aarde te beschouwen of te hopen als de sfeer van hun verheffing als natie. Hier verbreekt de Heer geleidelijk hun louter Joodse banden door de openbaring van een Vader in de hemel met wie ze het zouden moeten doen. Het is nu niet 'de Heer van de hele aarde' die ervoor zorgt dat de Jordaan geen barrière is, maar een snelweg waar Zijn overwinnende volk overheen gaat en het land in bezit neemt. Evenmin is het 'de God des hemels' die keizerlijke macht verleent, in Zijn soevereine wil, aan een heiden, toen Zijn volk volkomen, schandelijk, had gezondigd, tenminste voor een tijd, van hun erfgoed. Maar

nogmaals, het is niet zo'n volheid van zegen als werd overgebracht in de boodschap van onze verrezen Heer aan de discipelen door Maria Magdalena: 'Ga naar mijn broeders en zeg tot hen: Ik vaar op naar mijn Vader en uw Vader; en naar mijn God, en uw God.'

De toespraak in Mattheüs draagt naar mijn mening een tussenliggend of overgangskarakter. Het veronderstelde bepaalde elementen in de oude openbaring die Israël had; maar er was een toename van licht in overeenstemming met de toestand van de discipelen, die werden geassocieerd met een Messias die het volk niet ontving, en die dus bezig waren met het spenen van hun vroegere vooroordelen en van training voor nog hogere voorrechten. 'De hemel, ja, de hemel is van Jahweh, maar de aarde heeft Hij aan de mensenkinderen gegeven.' 'Zoals een vader medelijden heeft met zijn kinderen, zo heeft Jahweh medelijden met hen die hem vrezen.' Deze gevoelens uit de Psalmen, of gevoelens die verwant zijn aan de goddelijke wijsheid van de Heer, lijken mij de basis van de toespraak, hoewel er (natuurlijk, als we bedenken wie de spreker was) die mate van vooruitgang erin zit die precies overeenkwam met en weerspiegelde de bestemde plaats van de discipelen op dat moment. De Vader wordt beschouwd als in de hemel, en degenen die naar Hem opzien, waren op aarde ², als het ware ver van Hem, en in omstandigheden van zwakte, gebrek en gevaar, hoewel met een hart dat in zekere mate naar Zijn heerlijkheid smachtte. De Heer zou in de toespraak hun eerste gedachte vestigen op de Vader hierboven, zou hun geest vertrouwd maken met het opzien naar Hem als oneindig gezegend en goedaardig evenals de allerhoogste. Er was in die tijd niet het gevoel van nabijheid dat later hun voorrecht was, en dat kon ook niet zijn: niettemin neemt de Heer Jezus aan dat ze echte gelovigen uit het midden van de Joden zijn, en terwijl hij het gezag van de wet handhaaft en de reikwijdte ervan vergroot, leidt op hun zielen naar hogere dingen.

Maar er is geen toespeling op verlossing in het gebed, noch in de hele bergrede. Degenen die leren bidden, worden op geen enkele manier beschouwd als aanbidders die eens gezuiverd zijn en geen geweten van zonden meer hebben: inderdaad, verre van zo'n plek te hebben en ervan te genieten, zouden ze, denk ik, toen nauwelijks hebben begrepen wat zo'n taal betekende. Er is geen dankzegging aan de Vader 'die ons heeft gemaakt om deel te hebben aan de erfenis van de

² Hoe verschillend is de mate van gelukzaligheid die wordt overgebracht door de zinsnede in Mattheüs, van wat we vinden in Ef. 1:3, Ef. 2:6! In deze laatste schriftgedeelten wordt de christen, zelfs in deze wereld, beschouwd als thuis bij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, samen gezeten in Christus in hemelse gewesten. Het is een enorme stap voorwaarts.

heiligen in het licht, die ons heeft verlost uit de macht van de duisternis en ons heeft overgebracht naar het koninkrijk van zijn geliefde Zoon'. Dit alles en meer kon niet zo worden gezegd; omdat het verlossingswerk nog steeds slechts een belofte was en niet vervuld. Dit geeft zijn tint aan het hele gebed; want er is geen haast in de wegen van God, noch zou Hij het lijden van Zijn Zoon, noch de zending van Zijn Geest zo verachten, dat hij in de ervaring van de heiligen vooruitloopt op de kostbare resultaten die zouden volgen uit deze twee glorieuze feiten toen ze eenmaal waren uitgekomen. God verhoede dat ik iets onvolmaakts zou insinueren met betrekking tot het Onze Vader of Zijn preek! Als iemand minachtend over een van beide zou spreken, zou dat naar mijn oordeel godslastering zijn.

De Heer brengt de discipelen waar ze waren. Als Hij de nog onontwikkelde waarheid had geuit die werd geopenbaard toen de verlossing werd bewerkstelligd en de Heilige Geest daarop werd gegeven, zou Zijn taal onbegrijpelijk zijn geweest voor de discipelen. Als iets groter was geweest dan wat geschikt was voor hun toenmalige staat, als het aanzien, de ervaring of de aanbidding die eigen was aan de volbrachte verlossing was verondersteld, zou het niet het perfecte gebed zijn geweest dat het voor hen was.

Neem het voorbeeld van een persoon in de gevangenis. Er wordt namens hem een verzoekschrift ingediend bij de koning. Als de documenten correct waren opgesteld, zouden in ieder geval twee dingen haar kenmerken; een volledige erkenning van de beledigde majesteit, en een nederige maar grondige erkenning van de schuld van de gevangene. Dat zou de enige taal zijn onder zulke pijnlijke omstandigheden. Hij zou redenen kunnen hebben om te hopen dat het verzoek gunst zou vinden in de ogen van zijn koning en dat het verzoek zou worden ingewilligd. Dit zou niet zijn door de feitelijke omstandigheden van de zaak te negeren, maar eerder door een openhartige bekentenis: de toon van een vrije man aannemen zou een valse grond zijn.

Nu, de toestand van degenen die onder de wet waren, was in het algemeen analoog hieraan, totdat de verlossing, toen ze volbracht was, alles veranderde. Ze hadden vertrouwen in God dat Hij zou redden, en dat was juist; want het berustte op een gelovige inschatting van Gods karakter en op Zijn positieve beloften, ondanks wat zij zelf wisten dat ze waren. Hij had keer op keer aangekondigd, door woord en eed, in type en profetie, dat Hij, door de Messias, de verlossing zou bewerkstelligen van allen die op Hem vertrouwden. Toch waren ze nog niet vrij, hoe zeker ook, want dit hing af van Zijn trouwe goedheid en waarheid; en 'God is geen man dat hij zou liegen.' Maar tot nu toe was het iets wat gewenst was, ze bezaten het niet - een voorrecht waarnaar verlangd werd en waarvoor gebeden werd, maar niet

geschonken en genoten als een constant vast deel, totdat de dood en opstanding van Christus het Gods gerechtigheid maakten om zo met de gelovige om te gaan.

Deze overweging verklaart trouwens veel in de Psalmen, en in het bijzonder de afwisselingen van conflicten die daar worden aangetroffen. Soms hopen de sprekers, soms zijn ze bang; het ene moment belijden ze zichzelf de schapen van Gods weide, en het volgende moment zijn ze bang om verteerd te worden in Zijn hete ongenoegen. Dit alles was de ervaring van de heiligen, voordat het kruis van Christus het de Heilige Geest mogelijk maakte om tot de ziel te getuigen van een volledige en eeuwige wegdoening van zonden. Het was goed en van God dat zij hun toestand zouden voelen, zonder te veronderstellen voor de handelingen van God uit te lopen, en zo was het ook met de discipelen. Veel profeten en koningen hadden willen zien wat ze zagen en horen wat ze hoorden; maar de verlossing, met al zijn vruchtbare problemen, was nog steeds slechts een zegen in het vooruitzicht. En het Onze Vader was de perfecte uitdrukking van hun verlangens en wensen voordat die machtige verandering een feit werd. Ik geloof dat het essentieel is voor een adequaat begrip van het gebed, dat we ons bewust zijn van de positie van degenen aan wie het in de eerste plaats is opgedragen; en het zal altijd verkeerd worden toegepast, als we de nieuwe grond waarop de volbrachte verlossing de gelovigen plaatst, niet waarderen.

Het is goed om ook op te merken dat het gebed de uitdrukking is van individuele wensen. Ik bedoel niet dat de discipelen het misschien niet zowel samen als afzonderlijk hebben gebruikt, maar het veronderstelt nergens dat de christenen tot één lichaam zijn gevormd. Een gebed voor de Kerk is het dus als zodanig niet; want het gaat nooit verder dan een verzameling individuen, ongeacht de verenigende band van de Geest die in één lichaam doopt. Maar dit kan duidelijker lijken als we kort naar de verschillende onderdelen ervan kijken.

'Uw naam zij geheiligd' is het grote fundament van alles, het eerste en sterkste gevoel van een hernieuwde geest. Voortvloeiend uit het besef van de heiligheid vanwege de naam van de Vader, en verplicht voor elke ziel die met Hem te maken heeft, evenals voor Zijn huis voor altijd, is er ook in de volgende clause het verlangen naar de heerlijkheid waarin allen zullen beantwoorden aan het hart en karakter van de Vader.

'Uw koninkrijk kome.' Het is niet precies het koninkrijk van Christus, maar dat van de Vader. Als het evangelie van Mattheüs zorgvuldig wordt onderzocht, laat het zien dat het koninkrijk van de Vader in de Schrift wordt onderscheiden van dat van de Zoon des mensen. Zo wordt ons in Mattheüs 13:41-43 verteld dat de Zoon des mensen Zijn engelen zal uitzenden, en zij zullen uit Zijn koninkrijk alle schandalen

verzamelen, en degenen die ongerechtigheid bedrijven ...dan zullen de rechtvaardigen schijnen als de zon in het koninkrijk van hun Vader. Aan het einde van dit tijdperk zal de Heer de wereld als Zijn koninkrijk nemen, en vroeg of laat moet het kwaad eruit worden gezuiverd door Zijn rechterlijke macht. Maar het koninkrijk van de Vader is een andere en hemelse sfeer waar alleen de rechtvaardigen schijnen.

Maar het bevredigt het hart niet dat de wil van de Vader alleen in de hemel gedaan wordt. Dienovereenkomstig luidt het derde verzoek: *'Uw wil geschiede op aarde als in de hemel.'* Wanneer het koninkrijk van de Vader komt, zal dit het morele antwoord daarop zijn, als ik het zo mag zeggen, zij het in een lagere sfeer. De wil van de Vader, in plaats van veracht of tegengewerkt te worden, moet hij toch de gids en waarborg zijn van alle zegen in dat wat nog maar een opstandige provincie was. De discipelen moesten bidden dat het zou gebeuren op aarde, waar er nog niets was zoals het, behalve in Zijn wegen die aldus hun verlangens naar God leidden. Dit sluit de eerste afdeling van het Onze Vader af.

Vervolgens komt wat geschikt was voor de discipelen, als de objecten van goddelijk mededogen, in omstandigheden van verdriet en beproeving hier beneden. Eerst wordt hun lichamelijke behoefte beleden, daarna die van de ziel. 'Geef ons heden ons dagelijks brood; en vergeef ons onze schulden, zoals wij vergeven'³ de eerste oproep om hier geen commentaar te geven (zie Bijlage B, over het woord 'dagelijks'); de laatste werd op de grond of het patroon van de barmhartige geest gelegd die de discipelen aan het einde van het vorige hoofdstuk zo sterk was ingeprent. Het zou niet langer 'oog om oog en tand om tand' zijn, niet langer kwaad voor kwaad, maar alleen goed, altijd goed. Het model voor hun navolging was hun hemelse Vader, en niet alleen God als God. Als laatstgenoemde, als God, heeft Hij Zich van tijd tot tijd betuigd, en Hij zal toch zeer rechtvaardig handelen met alles wat oordeel in de mens eist. Als Vader in de hemel laat Hij Zijn zon opgaan over het kwaad en over de goed, en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen, om nog maar niet te spreken van Zijn intieme en eeuwige relaties met Zijn kinderen, die genieten van de overvloed van al Zijn liefde. Dus hier onderwijst de Heer Zijn discipelen (niet als een kwestie van vergeving zoals zondaars, maar van goddelijke heerschappij als kinderen) om te zeggen: 'vergeef

³ Er is een zeer goede autoriteit, Grieks en Latijn, voor 'vergeven'. De aoristus hier, indien goed gefundeerd, maakt de betekenis zeker specifiek. Onze vergeving wordt gezien als samengevat en compleet. De geest ervan komt goed overeen met Mattheüs 5:23-24, waarvan het het omgekeerde is.

ons onze schulden zoals wij onze schuldenaars vergeven.' Dat wil zeggen, we hebben dit principe van barmhartigheid aan anderen niet alleen opgelegd aan de discipelen als de wil van de Heer, maar plechtig verweven met hun eigen gebruikelijke behoefte eraan toen ze hun hart ophieven tot hun Vader De toepassing en waarde hiervan voor degenen die joden waren geweest, moet duidelijk zijn geweest; omdat ze als natie verantwoordelijk waren om volgens de wet te wandelen, waarvan het karakter geen genade was in geval van onrecht, maar het opleggen van een rechtvaardige straf aan de schuldigen. Zo kwam het dat het oude Israël werd gebruikt om het land Kanaän te zuiveren van zijn verontreinigde en verontreinigende inwoners. En daarom was het dat zijzelf, toen zij en hun koningen door en door afvallig van God waren, onder zijn verschrikkelijke zweep vielen. 'Van alle families van de aarde heb ik u alleen gekend: daarom zal ik u straffen voor al uw ongerechtigheden.' Maar nu stond er een ander principe op het punt om te regeren - geen aardse vergeldende gerechtigheid, maar hemelse genade, die de macht heeft om zowel de schuldigen te transformeren als te vergeven. De Joden die geloofden, moesten uit hun vorige positie worden gehaald en als kinderen op een nieuwe plaats worden gezet, omdat ze te maken hadden met hun Vader in de hemel, en verantwoordelijk waren om Zijn karakter op aarde te weerspiegelen.

Nogmaals, we doen er goed aan te onthouden wie zij waren die de Heer aldus opdraagt om bij hun Vader te pleiten. Het waren discipelen, aan wie daardoor de voortdurende noodzaak van afhankelijkheid van Hem en belijdenis werd getoond. Niettemin is het de Vader die smeekte om de schulden van Zijn kinderen te vergeven, niet een arme zondaar in een doodsangst over zijn ongerechtigheid en zonder de kennis van Christus. De Schrift voorziet elders in zo'n situatie, maar daar gaat het hier niet om; en als het Onze Vader zou worden toegepast op, of zou worden toegeëigend door, een onbekeerde ziel als het voorgeschreven middel tot zegen voor zijn geval, zou er werkelijk letsel worden toegebracht. Laat God de vergeving van een onbekeerd mens, in welke vorm of mate dan ook, afhangen van zijn vergeving van anderen? In geen geval. Dat zou een zeer hoge praktische eis stellen van een persoon in de laagst mogelijke conditie; het zou een nieuwe wet opleggen die dodelijker is voor de hoop van de zondaar dan die van de Sinai: kortom, het zou het evangelie ruïneren en ontkennen, dat in dat geval uit werken zou zijn, en geen genade meer.

Dus dit verzoek, dat onwetendheid zou aanhalen om te bewijzen dat hier zonder onderscheid voor mannen werd gezorgd, is voldoende om de volstreckte ontoepasselijkheid van het Onze Vader op hun toestand aan te tonen. Het veronderstelt een levende band met God door geloof, en bewijst dat de aard van

de smeebeden een extra grond is om te bevestigen dat het gebed niet bedoeld was voor mensen in hun natuurlijke, onvernieuwde staat. Degenen aan wie de Heer leerde hoe te bidden, waren weliswaar onwetend van verlossing en van de nieuwe rechten die de vervulling ervan zou inluiden, maar die werkelijk geloof in de Heer Jezus hadden - personen die zeker naar de hemel zouden zijn gegaan, hadden ze stierven toen. Tot dusver stonden ze op dezelfde voet als de oudtestamentische heiligen; ze waren allemaal gelijk vergeven op grond van een werk dat nog niet volbracht maar zeker was; ze waren veilig in Gods gedachten, omdat Hij naar dat werk uitkeek. De discipelen hadden het voorrecht dat de Heiland bij hen was; maar de rijke, gezegende, volmaakte redding die Hij zou brengen door Zijn dood en opstanding was nog vaag en vaag begrepen, of helemaal niet. In en voor deze toestand werd het Onze Vader uitgesproken.

Daarna moesten ze hun Vader vragen hen niet in verzoeking te brengen, wat hier dus geen zonde kan betekenen. Met verzoeking in de zin van wellustig kwaad, zoals Jakobus zegt, verleidt God geen mens, aangezien Hij natuurlijk niet Zichzelf kan zijn. Maar de Schrift gebruikt het woord in hetzelfde hoofdstuk en op andere plaatsen, van Genesis tot Openbaring, voor de beproeving en zifting van een mens in meer of mindere mate.

Neem het geval van Petrus in de evangeliën. Het was geen zonde dat hij moest worden beproefd, of hij in het aangezicht van schaamte zijn Meester zou bekennen. De Heer had hem al gewaarschuwd voor zijn zwakheid; maar de te zelfverzekerde apostel sloeg geen acht op het woord, sliep terwijl hij tegen de verleiding had moeten bidden, en als gevolg daarvan viel hij, toen die kwam, - herhaaldelijk jammerlijk. Het was daarom volkomen juist dat de discipelen, die zich bewust waren van hun eigen machteloosheid, vroegen dat ze niet in omstandigheden zouden worden gebracht die zo moeilijk waren. Omdat ze wisten dat ze onder de druk ervan zouden mislukken, zouden ze nederig en ernstig een dergelijke zifting moeten afkeuren. Zo'n gebed is of kan niet in de Bijbel staan als: Leid ons niet tot zonde; want dit zou zijn om God moreel kwaad toe te rekenen. De verleiding hier was om iemand grondig te bewijzen, en de consequentie daarvan zou zijn dat, als er onbeoordeeld kwaad in het hart zou zijn, het tot zijn vernedering zou komen. Het onopgemerkte onheil dat van binnen werkte, zou naar de oppervlakte en het licht worden gebracht. De Heer Jezus Zelf ging door elke soort verzoeking heen, eerst in de woestijn en nogmaals, aan het einde, in de hof van Gethsemane, toen de macht van de duisternis Hem tot het uiterste aanviel. Maar Hij had niets in Zich dat door Satan zou kunnen worden aangeraakt, zoals Hij zei: 'De vorst van deze wereld komt en heeft niets in mij.' In ons is er iets dat door de verzoeking naar

buiten wordt gebracht, en als we dan niet heel eenvoudig op de Heer steunen, bezwijken we in zonde tegen Hem.

Daarom wordt het in de volgende en laatste zin toegevoegd: 'maar verlos ons van het kwaad [of de boze];' omdat het effect van verleiding, waar het vlees niet wordt geoordeeld, is dat het kwaad wordt gemanifesteerd, en hij die de bron en drijvende kracht is, verwerft voordeel over de ziel.

Ik ga niet in op de doxologie die het gebed afsluit in de ontvangen tekst van Mattheus; want hoewel iedereen het erover eens is om het uit Lukas te laten, is het algemeen bekend dat het gezag ervan, zelfs in het andere evangelie, op zijn zachtst gezegd twijfelachtig is. Waarschijnlijk was het een aanwas ontleend aan kerkelijk gebruik in de vierde eeuw, of misschien eerder. Chrysostomus commentarieert de doxologie zonder een spoor van wantrouwen; maar voorheen komt er voor hem geen spoor van voor in een uiteenzetting of aanhaling, noch in het Oosten noch in het Westen. Het lijkt erop dat het gebed in de derde eeuw begon, of in ieder geval werd genoemd, als 'oratio legitima et ordinaria'. Maar dit lijkt nauwelijks het geval in de dagen van Justinus de Martelaar te zijn geweest,⁴ die spreekt van de heerser offeren gebed en dankzegging ὄση δύναμις αὐτῷ (dat wil zeggen, neem ik aan, extempore). Maar ik vertrouw erop dat ik heb laten zien waarmee we begonnen - de bijzondere geschiktheid van het gebed voor de klas waarmee onze Heer zo te maken had. Ik ga nu niet verder; want de vraag naar Zijn wil, met betrekking tot latere tijden, moet worden onderzocht voordat ik dat heb gedaan. Maar het is goed om in gedachten te houden, dat, als eeuwig waar als elk woord dat onze Heer sprak, we ervoor moeten zorgen dat alles op de juiste manier wordt verdeeld en toegepast. Ik geef toe aan niemand in eerbiedige bewondering voor de meest sublieme en meest zwangere vorm van gebed die ooit is geschreven. De vraag blijft niettemin, niet naar de intrinsieke waarde ervan, maar naar het juiste en beoogde gebruik na de verlossing en de nederdaling van de Heilige Geest.

2.

We moeten nu even stilstaan bij het verslag van het gebed van Lukas, dat in verschillende opzichten verschilt van dat van de heilige Mattheus, hoewel ik beide van gelijke (dwz. goddelijke) autoriteit beschouw, en de punten van onderscheid

⁴ Pro Christianis Apol. I. § 67, blz. 270, red. Otto, 1842.

daarom om niet de uitglijders van de evangelisten te zijn, maar het resultaat van een ander object in de geest van Hem die hen inspireerde. Er is ongetwijfeld een verschil, zelfs in onze gewone en uitstekende Engelse versie; maar dat verschil is aanzienlijk groter als we de tekst overnemen die voortvloeit uit de gecombineerde getuigenissen van de oudste en beste getuigen (manuscripten en versies). Het is berucht dat kopiïsten altijd de neiging hebben gehad om de taal van de verschillende gedeelten van de Schrift zoveel mogelijk te verwerken; en duidelijk uit hun aard zouden we kunnen verwachten, zoals we in feite zien, dat geen enkel onderdeel op deze manier zoveel heeft geleden als de synoptische evangeliën. Deze kopiïsten lijken soms te hebben aangenomen dat, als ze dezelfde waarheid of hetzelfde feit op verschillende manieren in Mattheüs en Lukas vinden, er een fout moet zijn gemaakt: en dan probeerden ze, door een marginale bril en zelfs door tekstuele veranderingen, de overeenkomstige passages te maken bijna een verbale herhaling van elkaar. Dit heeft natuurlijk moeilijkheden met zich meegebracht voor degenen van onze tijd die in alle gevallen de woorden van de Heilige Geest willen kennen; want als ze, steunend op de meest gewichtige autoriteiten, terugkeren naar een betere tekst dan de vulgaire, staan ze open voor vernieuwing - althans van de onwetenden of de bevooroordeelden. Meest ongegronde aanklacht! want zij zijn in werkelijkheid degenen die de oudste bewijzen voor het woord van God verdedigen tegen relatief moderne verandering en corruptie.

Om echter terug te komen: de plaats of het verband waarin het gebed in de twee evangeliën wordt opgedragen, kan met voordeel worden opgemerkt. In Mattheüs spreekt de Heer als Jahweh-Messias, niet de statuten van Zijn dienaar Mozes neutraliserend, maar met het bewuste gezag van de Meester. En daarom, denk ik, is het dat of de vragen van de discipelen al dan niet enig deel van die instructie opleverden, niets in het eerste evangelie de voortdurende stroom van zijn bewuste wijsheid en verheven verhandeling mag verbreken. Vandaar dat zulke aantekeningen verschijnen als 'gij hebt gehoord dat er tot [niet 'door'] hen vanouds is gezegd ... maar ik zeg u,' niet de wet of de profeten teniet te doen, maar een nieuw hemels licht op sommige dingen te werpen, en de weg openen voor andere dingen die veel hoger liggen. Daarom wordt het gebed ook ingeleid door Mattheüs in scherp contrast met joodse of farizeïsche liefde voor publiciteit en gebrek aan medelijden. Het is een van de drie voorbeelden van de gerechtigheid (geen 'aalmoes') in Mattheüs 6:1, die niet mocht worden gedaan voordat mensen door hen gezien werden.

Bij Lukas, aan de andere kant, voldoet de Heer aan de toestand van de mens hier beneden - als er enig verschil was, van de heidenen nadrukkelijker dan de Jood. Daarom hebben we hier alleen het tafereel van de vrouw van de stad die een

zondares was (van wie er geen goede reden is om zich te identificeren met Maria Magdalena of met de zus van Lazarus), de barmhartige Samaritaan, de verloren zoon, de rijke mens en Lazarus, de prediking in Nazareth, de Samaritaanse melaatse, Zacheüs de hoofdtollenaar, enz. Feiten en gelijkenissen zoals deze wezen duidelijk op de genegenheid van God die op het punt stond de barrières te doorbreken waarin ze waren opgesloten onder de Joodse bedeling, en spoedig zouden ze overvloeien waar er behoefte was, gecreëerd door zonde en ellende. Aan het einde van Lukas 10 toont de Heer ons het allerbelangrijkste van het woord van God - inderdaad van Zijn eigen woorden. Dit had de twee zussen, Martha en Maria, op de proef gesteld, van wie we allebei weten dat Hij liefhad. (Joh. 11) Terwijl Martha moeite had met veel dienen, en haar liefde, op haar manier het meest waar, voortging om actief te voorzien in de uiterlijke behoefte van de Heer, bewees Maria, onbewust misschien, haar sterker geloof en diepere liefde door aan Zijn voeten te zitten. en drinken in Zijn woorden. De gedachte aan Martha's hart was: Wat een feest moet ik de Messias geven als ik Hem in mijn huis ontvang! Maria daarentegen voelde dat het beste feest voor Hem, wat haarzelf betreft, was om alles wat ze kon van Hem te ontvangen en te koesteren - om Hemzelf te zien, te horen en bij te zijn . Als we zo leren van de Heer Jezus, eren en behagen we Hem onvergelijklijk meer dan door iets dat we denken aan Hem te schenken. Op de lange termijn is het ook het luisteren aan Zijn voeten dat het beste past bij de meest aanvaardbare aanbidding en dienst. (vgl. Joh. 12:1-8.).

Maar naast het woord van God willen we nog een ander element en oefening van het geestelijk leven. Door dat woord werden we opnieuw verwekt en daarna gevoed (1 Petrus 1, 2): daardoor worden we gereinigd en onderwezen, van de paden van de verderver weggehouden en apart gezet voor Christus in de hemel. Maar daarnaast hebben we iets meer nodig, en dit is gebed. Zonder gebed kan het woord, dat niet in afhankelijkheid van God wordt ontvangen, worden gebruikt als nieuw materiaal voor louter mentale activiteit, en zo kan de ziel een positieve en ernstige valstrik vinden. Echt gedijen in de dingen van God is door het woord te horen, niet alleen met de oren of het verstand, maar met een geweten dat bezielde en bevrijd wordt door de presentatie van Christus door de Heilige Geest. Nu is gebed het grote middel waardoor we praktisch in Gods tegenwoordigheid worden gehouden, en het woord wordt welkom, nuttig en heilig gemaakt. Het is de juiste uitdrukking van onze zwakte jegens God en van ons vertrouwen in Zijn liefde en zorg, dag na dag en voor altijd. In plaats van te veronderstellen, als mensen, de diepe dingen van God binnen te gaan, of de weg van het kruis van Christus te nemen en te volgen, belijden we in gebed onze voortdurende behoefte aan afhankelijkheid van God. En daarom is het dat in heel Lukas de Heer Zelf; 'geboren

uit een vrouw', wordt zo vaak voor ons gebracht als iemand die gewoonlijk zo wandelde met God. (Luk. 3:21; 5:16; 6:12; 9:18, 28, 29 ; 22:41-45; 23:34 . Zie ook Zijn vermaningen daar tot volharding in gebed – Lukas 11:5-13 en Lukas 18:1-8 – naast de volgende gelijkenis.) Het was inderdaad Zijn eigen gebed dat aanleiding gaf tot het verzoek van de discipelen in Lukas 11.

Bij het vergelijken van het gebed in Lukas met dat in Mattheüs, zal worden opgemerkt dat, hoewel de manier van introductie enigszins verschilt, de toepassing op de discipelen, indien mogelijk, nauwkeuriger is in het laatste evangelie. 'En het geschiedde dat terwijl hij op een bepaalde plaats aan het bidden was, toen hij ophield, een van zijn discipelen tot hem zei: Heer, leer ons bidden, zoals Johannes ook zijn discipelen leerde. En hij zei tot hen: Toen gij bidt, zeg maar Vader.' Het is al opgemerkt dat de formule, 'Onze Vader, die in de hemel is', naar alle waarschijnlijkheid een interpolatie van Mattheus was. Het kan zijn dat een schrijver, uit gewoonte om de langere adressering te gebruiken, het per ongeluk in het evangelie van Lukas heeft opgeschreven, of hij kan opzettelijk de twee verslagen van het gebed hebben opgenomen.

'Vader, uw naam wordt geheiligd; uw koninkrijk kome.' Deze twee smeekbeden zijn in beide evangeliën gelijk. Het maakte niet uit onder welke omstandigheden de Heer sprak, of met welk speciaal doel of vooruitzicht. Dat de Vader verheven zou worden in Zijn heiligheid, en dat het heldere tafereel en het seizoen mogen komen wanneer Zijn liefde en macht het zonder twijfel of inspanning tot stand zullen brengen, moet altijd het voornaamste verlangen zijn van een oprecht hart, en de noodzakelijke voorwaarde van onvermengd en onveranderlijke zegen.

Maar het is opmerkelijk dat de volgende clause in de gewone tekst erin is geduwd, waarschijnlijk op dezelfde manier als het adres heeft geleden. 'Uw wil geschiede, zoals in de hemel, zo op aarde' is een verzoek dat, geloof ik, eigen is aan Mattheüs. En ik wil voor eens en voor altijd aangeven dat ik in deze vragen over de ware tekst nooit louter een vermoeden geef, maar een oordeel dat gebaseerd is op een volledig overzicht van het bestaande bewijsmateriaal, en een oordeel dat over het algemeen wordt ontvangen door degenen die het best geïnformeerd zijn en het meest bekwaam om zich uit te spreken over dit soort zaken. Als de weglating hier wordt toegestaan, moeten we ons afvragen waarom de Geest die clause in Lukas laat vallen die Hij in Mattheüs had gegeven? Wat leren we door het weglaten?

Het is algemeen bekend dat God door heel Lukas heen heidenen op het oog heeft, en niet alleen joden. Daarom worden de woorden van Christus en de omstandigheden die van invloed zijn op de onbesnedenheid, zowel in hun

natuurlijke verstoten toestand als in het karakter van hun voorrechten wanneer ze binnenkomen, daar met zorg en precisie opgetekend. Hiermee komt de genealogie van de Heiland overeen; want Hij is niet, zoals door Mattheüs, teruggevoerd vanaf Abraham en David, de hoofden van Joodse belofte en heerlijkheid, maar over al die grenzen heen getraceerd tot de eerste mens, het hoofd van de hele menselijke familie – ‘Adam, die de zoon van God.’ Wat zouden de arme heidenen dan hebben geweten van de rechtvaardige verwachting van Israël met betrekking tot de aarde? Voor de laatstgenoemden was het een altijd aanwezige begeerte naar geloof, ongeacht hun tijdelijke degradatie door hun eigen zonde. ‘Want Jahweh heeft het oordeel lief en verlaat zijn heiligen niet; zij worden voor altijd bewaard; maar het zaad van de goddelozen zal worden uitgeroeid. De rechtvaardigen zullen het land beërven en daarin voor eeuwig wonen.’ Dan en zo zou Gods wil worden gedaan op aarde als in de hemel. Deze verwachting wordt hoog gehouden in de preek in het algemeen, evenals in het Onze Vader in Mattheüs, terwijl andere en betere hoop ermee gepaard gaat; maar van Lukas verdwijnt het in de wijsheid die altijd de Heilige Geest kenmerkt. Het was de Jood eigenaardig bekend, maar het was vreemd aan de echte hoop van de heiden, zelfs wanneer hij bekeerd was; zijn visie zou uitsluitend hemels zijn.

Dan hebben we een merkbaar verschil in de taal van de volgende petitie. Luke zegt: ‘Geef ons dag aan dag ons dagelijks brood;’ Matthew had ‘Geef ons deze dag’, enz. De gelovige Joden keken eenvoudig naar de ene dag, misschien wel, vóór hen. Het was een duidelijk verzoek voor de huidige urgentie. Hoe spoedig de bazuin van het Jubeljaar zou klinken en de ware vrijheid en de definitieve terugkeer en het eeuwige bezit zouden komen, wisten ze niet; ondertussen zeggen dat ze ‘Geef ons deze dag ons dagelijks brood.’ Maar de niet-Joodse gelovige, voor wiens instructie de Heer speciaal in Lukas zorgde, wordt gekenmerkt door een meer constante geest van afhankelijkheid - ‘van dag tot dag’ is het woord.⁵ Hij moest nooit rust of vestiging op aarde verwachten, zoals de ander misschien. Zijn erfenis lag ergens anders; zijn deel hier zou altijd dat van een vreemdeling zijn. Ik denk dat dit wordt versterkt door de manier waarop het hier wordt geïntroduceerd. Het gebed is veel later en dichter bij het einde dan in Mattheüs. Aan alle hoop op ontvangst door de Joden van de Messias was duidelijk een einde gekomen. Dus in Lukas 9 had Hij Zijn verwerping en dood altijd voor Zich, en hij noemt het herhaaldelijk aan de

⁵ Het woord voor ‘geven’, hoewel hetzelfde werkwoord, heeft een iets andere vorm en kracht in de twee evangeliën. In Mattheüs impliceert het een louter vergankelijke handeling; in Lukas de voortdurende gewoonte, die natuurlijk gepaard gaat met de zinsnede ‘van dag tot dag’.

discipelen, zowel voor als na Zijn transfiguratie. (vgl. 1. Petrus 1:11.) In Lukas 10 volgt de missie van de zeventig, als een soort laatste boodschap, waarin Hij wees uitspreekt over de steden die Zijn machtige werken hadden gezien, maar Zichzelf hadden veracht. Genade wordt dan getoond als vervanging van de wet, en doet wat de wet niet kon doen. Het gebed in Lukas 11 neemt deel aan het progressieve karakter van de omstandigheden die het omringen.

Maar dat is niet alles. In de volgende petitie - 'Vergeef ons onze zonden' - is de uitdrukking het vermelden waard. Het altijd gezonde principe voor het interpreteren van Gods woord is, dat God nooit zonder reden verandert. Het is onze eigen onwetendheid als we de betekenis van verschillende woorden die in de Schrift worden gebruikt niet zien. Als er dus in Mattheüs wordt gezegd 'schulden' en in Lukas 'zonden', dan is er een klein verschil dat niet onopgemerkt mag blijven. Wat is het onderscheid? Ik geloof dat het dit is: dat 'zonde' in alle duidelijkheid van spraak de diepte van de morele behoefte van de ziel uitdrukt. De eenvoudigste niet-Jood zou het woord 'zonde' begrijpen. De Jood zou voelen wat een schuld was in zijn verantwoordelijkheid jegens God: het veronderstelt een bekende relatie waarin hij was geplaatst en had gefaald. Voor de heidenen die niet in zo'n positie verkeerden, was het idee van 'schuld' niet zo duidelijk of toepasselijk, tenzij het woord 'zonde' de weg ervoor bereidde en het begrijpelijker maakte. Het woord 'zonden' heeft een duidelijk morele betekenis, aangezien het even waar is, of mensen nu zonder of onder de wet waren. 'Schuld' is eerder figuurlijk, hoewel perfect begrepen door een Jood. De gelijkenis van de genadeloze dienaar in Matt. 18 stelt dat de Heer handelt met Jood en heiden op een manier die in wezen vergelijkbaar is. De dienaar die zijn heer tienduizend talenten schuldig was, is de Jood die zich schuldig heeft gemaakt aan de verwerping van Christus. Hoe diep was hij erbij betrokken? Omdat hij niet hoefde te betalen, beval zijn heer hem te verkopen, enz. Maar met mededogen bewogen, schold hij hem de schuld kwijt. Toen ging dezelfde dienaar naar buiten en vond een van zijn mededienaars die hem honderd penningen schuldig was. De heiden was hem zeker iets schuldig, maar vond geen genade (1 Thess. 2:14) voor een kleine schuld vergeleken met die welke de Joden was vergeven; en daarom is de toorn tot het uiterste over de Joden gekomen. (vgl. ook Matt. 5:25-26 en Luk. 12:58, die beide verwijzen naar de positie van Israël in de tijd van onze Heer.) Er is een andere uitdrukking die dit bevestigt, namelijk dat de heidenbedeling er een is van volledige genade; 'want ook wij [arm als we zijn] vergeven een ieder die ons iets schuldig is.' Het is een sterker ruimer woord dan de uitdrukking in Mattheüs.

De conclusie in Lukas lijkt te zijn: 'Leid ons niet in verzoeking', wat volgt ('maar verlos ons van het kwaad') wordt er waarschijnlijk uit het eerste evangelie in

gekopieerd. Er kan geen motief worden gegeven voor het weglaten van deze clausule, zoals de eerste, als deze oorspronkelijk was ingevoegd; terwijl het natuurlijk is dat mensen, die opmerken dat ze ongetwijfeld in Mattheüs voorkomen, haastig concluderen dat ze ook in Lukas zouden moeten staan. Er gaat daarbij ook niets verloren, integendeel. Want de weglatingen in een geïnspireerd boek, evenals de dingen die daar worden verklaard, zijn bedoeld om de aandacht te trekken en te onderwijzen.

De laatste clausule is het meest geschikt in Mattheüs, waar het, denk ik, een speciale verwijzing heeft naar de macht van Satan die, naast wat gewoon is, tegen Israël is gericht als Gods grote aardse getuige, en waarvan de ernst nog moet komen. hen in de laatste dagen. (Zie Zach. 3) Zoals gewoonlijk brengt Lukas algemene morele principes naar voren en handhaaft daarom de smeekbede 'opdat we niet in verzoeking komen'.

3.

Na deze punten van onderscheid te hebben genoemd, kom ik nu tot een kwestie van groot praktisch belang: Wat was de bedoeling van de Heer met betrekking tot het gebruik van dit gebed? Het antwoord is betrokken bij mijn eerste verklaring. Ik liet zien dat het, hoewel bedoeld voor discipelen, precies paste in de toestand waarin ze zich bevonden voordat Christus Zijn werk had voltooid. Hieruit volgt dat, toen de verlossing een feit werd en een bekende basis van een relatie met God werd, het gebed dat geschikt was voor degenen die genieten van de volledige resultaten ervan, zou worden gevormd in overeenstemming met hun nieuwe omstandigheden. Met andere woorden, verwijzend naar mijn eerdere illustratie, zou het gebed van de man wanneer hij uit de gevangenis was niet hetzelfde zijn als zijn gebed in de gevangenis, tenzij hij in een waan verkeerde. Als hij daarna met de soeverein te maken had, zou hij geen verzoek om verlossing verschuldigd zijn, maar een herinnering aan dankbaarheid en een levenslange dienst van toegewijde loyaliteit.

Maar daarnaast zullen we ontdekken dat de voltooiing van de verlossing het fundament was van een ander en zeer verheven voorrecht - de gave van de Heilige Geest, op een manier die de oudtestamentische heiligen niet hadden ervaren. Er moet aan worden herinnerd dat er bepaalde werkingen van de Heilige Geest zijn die alle heiligen in elk tijdperk gemeen hebben, zoals de wedergeboorte, overtuiging van zonde, heilige gehoorzaamheid die in het hart en in wegen wordt voortgebracht. Deze wegen van de Geest zijn niet eigen aan een bepaalde tijd; ze

waren altijd waar voor elke heilige van God vanaf het begin - waar voor Noach, Abraham, David, enz. Ze waren allemaal uit God geboren en gelovige mensen. Maar hoewel dit algemeen bekend is, is er iets anders dat even waar is, maar niet zo algemeen wordt erkend. Toen de Heer Jezus Christus op het punt stond zijn werk op aarde af te ronden en naar de hemel op te stijgen, beloofde Hij zijn discipelen dat de Heilige Geest op een nooit eerder bekende manier zou worden gegeven.⁶ De discipelen waren toen beslist gelovigen en bezitters van het eeuwige leven. Toch zien we dat, toen de Heer op het punt stond te vertrekken, Hij zei: 'Het is raadzaam voor u dat ik wegga.' Wat zou het opportuun maken dat ze hun beste Vriend en Redder zouden verliezen? Waarom was het voor hen niet in alle opzichten verkieslijk dat Hij bij hen bleef? Het woord is duidelijk: 'Het is raadzaam voor u dat ik wegga; want als ik niet wegga, zal de Trooster niet tot u komen; maar als ik vertrek, zal ik hem tot u zenden.' Betekent dit niet dat er een verdere en immense zegening aan hen zou worden verleend die ze eerder niet hadden genoten? Duidelijk zo. Maar meer dan dit. Er zijn personen die de gave van de Heilige Geest beperken tot tongen, wonderen, ministeriële gaven, enz. Maar 'de Trooster' moet niet worden verward met de verschillende krachten die de Trooster voortbrengt. Het is de Heilige Geest in persoon die de Vader zou zenden in de naam van Christus. Dit was de grote waarheid die de Heer Zijn discipelen leerde. Alle heiligen hadden vanaf het begin de Heilige Geest op hen gehad, maar daarnaast en daarna, na het vertrek van de Heer Jezus Christus, zou de Heilige Geest Zelf neerdalen, op een persoonlijke en meer directe en onmiddellijke manier, om in de discipelen en met hen tot het einde. De Zoon van God was op een speciale manier naar beneden gekomen en vlees geworden. De Heilige Geest zou komen, nadat Christus de verlossing had volbracht en was opgegaan naar de Vader.⁷ Daarom wordt er in Handelingen 2 gezegd: 'Door de rechterhand van God verheven, en de belofte van de Heilige Geest van de Vader ontvangen hebbend, hij heeft dit uitgestort wat u nu ziet en hoort.' De bevoegdheden die op de Pinksterdag werden verleend, vestigden de aandacht op deze gezegende goddelijke persoon, wiens aanwezigheid deze

⁶ Door het niet onderscheiden van deze twee dingen, als ik het me goed herinner, vervielen professor Olshausen en wijlen aartsdiaken Hare in geen enkele fout met betrekking tot de oudtestamentische heiligen; want zij leerden in feite dat de wedergeboorte een bijzondere zegening is van deze bedeling! Dean Alford is ook in de war over het onderwerp. De wedergeboorte, hoewel uit de Geest, is geheel verschillend van Zijn doopsel.

⁷ 'De gave van de Geest op en sinds de dag van Pinksteren, was en is iets TOTAAL VERSCHILLEND van alles voor die tijd: een nieuwe en verhevener bedeling.' — Alford's Griekse test. Ik p. 783; vgl. P. 706. (Tweede editie.) De nadruk ligt bij de auteur.

bevoegdheden aangaven; ze waren vooral waardevol als het uiterlijke bewijs en effect van die ongekende gave, de belofte van de Vader.

Dit is dus de grote waarheid die ten grondslag ligt aan de vraag over het Onze Vader. Het was bedoeld voor degenen die ware gelovigen waren, maar voor wie verlossing nog een toekomstig iets was, en aan wie de Heilige Geest niet op deze vollediger en ongeëvenaarde manier was gegeven. In de context van Lukas zegt de Heer even later: 'Als u dan, slecht zijnde, goede gaven aan uw kinderen weet te geven, hoeveel te meer zal uw hemelse Vader dan de Heilige Geest geven aan hen die Hem erom vragen?' Dat was hun toestand. Ze waren al kinderen, en toch moesten ze de Vader vragen om hun de Heilige Geest te geven. Het kon niet de Heilige Geest betekenen om hen gelovigen te maken: dat waren ze al - 'kinderen van God door het geloof in Christus Jezus'. Maar er moest nog steeds de Heilige Geest persoonlijk worden gegeven, om hen in alle volle gevolgen van de verlossing van Christus te brengen, wanneer dit zou worden bewerkstelligd, en om hen te vormen tot vereniging met Hem als de verheerlijkte man aan de rechterhand van God, leden van Zijn lichaam, van Zijn vlees en van Zijn beenderen. Deze voorrechten, die de heiligen voor het kruis niet kenden en ook niet konden genieten, zijn niettemin de essentie van het christendom, eigenlijk zo genoemd. Daarom aarzel ik niet om te zeggen dat, hoewel het Onze Vader de perfecte uitdrukking was van de verzoeken van de discipelen aan God in hun toenmalige omstandigheden en huidige toestand, het om deze reden niet bedoeld was om zelfs de uitdrukking te zijn van dezelfde mannen toen hun hele status en toestand was veranderd: toen het werk gedaan was en alle overtredingen waren vergeven; toen allen die geloofden, of het nu Joden of heidenen waren, door één Geest werden gedoopt in één lichaam en allen werden gemaakt om in één Geest te drinken.

De verandering was inderdaad zo gewichtig en compleet, dat onze Heer Zelf de discipelen er plechtig op voorbereidde in Johannes 16, wanneer Hij, nadat Hij de missie en aanwezigheid van de Trooster in en met hen volledig naar voren heeft gebracht, zegt: 'Op die dag gij mij niets vragen. Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Wat u de Vader ook vraagt in mijn naam, Hij zal het u geven. Tot nu toe hebt u niets in mijn naam gevraagd: vraag en u zult ontvangen, opdat uw vreugde moge zijn. vol zijn.' ... 'Te dien dage zult gij in mijn naam vragen', enz. Wat bedoelde onze Heer toen Hij zei: 'Te dien dage zult gij mij niets vragen?' Dit was wat ze hadden gedaan toen Hij op aarde was; ze gingen altijd naar Hem toe als de gezegende en genadige Messias, en hadden daar volkomen gelijk in. Toch voegt Hij eraan toe: 'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, enz. ...Tot dusver hebt u niets in mijn naam gevraagd.' Wat! niets in Zijn naam gevraagd? Hadden ze het Onze Vader al een paar jaar niet gebruikt? Zeker hadden ze; en toch hadden ze niets gevraagd in de naam van

Christus.⁸ Nu, zegt Hij tegen hen, jullie zullen op een nieuwe grond worden gezet; niet langer alleen maar naar Mij toe komen en Mij vragen, maar de Vader vragen, en vragen in de naam van Christus. Wat wordt bedoeld met vragen in de naam van Christus? Zegt het alleen maar ‘in godsnaam’ aan het eind van een gebed? Nee. De betekenis is niet minder dan deze: dat, krachtens de verlossing, wanneer die volbracht is, en door de Heilige Geest die hen verenigt met de Heer Jezus in de hemel, zij in dezelfde positie als Hijzelf zouden worden geplaatst. Daarom wordt in 1 Johannes 4 gezegd: ‘Zoals hij is, zo zijn wij in deze wereld.’ En dus Paulus, in 1 Kor. 6: ‘Hij die zich aan de Heer hecht, is één geest.’ Dit kan de betekenis illustreren van vragen in de naam van Christus, of liever van de grond waarop het rust. Het is om de Vader te vragen in het bewustzijn dat al hun zonden zijn weggedaan, en dat ze in Hem tot God zijn gebracht, en in het volle genot van Zijn gunst, zonder een vraag of wolk tussen God en hun zielen: naar God smeken en tot Hem smeken als staande in het bezit van de volle zegen waarop Christus boven en de Heilige Geest beneden hen op die dag recht zouden geven: dit is de Vader vragen in de naam van Christus.

De Heer had het gebed al uitgesproken en de discipelen hadden het gebruikt. Toch geeft Hij hun hier te kennen dat er een nieuwe positie was waarin ze moesten worden geplaatst, en dat de oude grond niet langer zou volstaan. Omdat hun omstandigheden zijn veranderd door de gave van de Heilige Geest, moet het gebed nu zijn vorm aannemen vanuit de nieuwe status, de volle genade waarin ze zijn gebracht. Wat is het effect van gelovigen die zichzelf nu weer in de positie van discipelen plaatsen voordat de verlossing tot stand kwam? Ze kunnen nooit weten wat het is om echte vrede te hebben; ze kunnen niet de plaats innemen van aanbidder die eenmaal gezuiverd zijn, omdat ze geen geweten meer hebben van

⁸ De late decaan van Canterbury had de intelligentie waar te nemen en de openheid om eigen, in zijn commentaar op deze passage, dat ‘het onmogelijk was, tot het moment van de verheerlijking van Jezus (ἔως ἄρτι proleptisch, zoals voorheen), om tot de Vader te bidden in Zijn naam. Het is een volheid van vreugde die eigen is aan de bedeling van de Geest om dit te kunnen doen, Efeziërs 2:18.’ De lezer zal hieruit afleiden hoe hij Wheatly’s bewering dat het Onze Vader ‘zo geformuleerd is, moet inschatten, dat het onmogelijk is om het op te zeggen, tenzij het in de naam van Christus is.’ (Rat. Illust. of the Book of Common Prayer, p. 6.) Het is echter opmerkelijk dat Dr. Alford schuldig was aan de tegenstrijdige opmerking over het voorgaande vers (Johannes 16:23), dat ‘die dag, ‘in zijn volle betekenis kan deze huidige bedeling van de Geest niet betekenen, maar de grote voltooiing van de hoop van de christen wanneer hij bij zijn Heer zal zijn. Zijn eigen aantekening op 24, die al is aangehaald, weerlegt hem voldoende, om nog maar te zwijgen van vers 26 en zijn aantekening daarop. — (Griekse test. blz. 788, 9.)

zonden. In één woord, ze verspelen, voor zover het genot gaat, de enorme en volledige som van zegeningen die Christus' dood en opstanding hebben verkregen.

Nog duidelijker is de vergissing voor een gezelschap van gelovigen, helaas! van gelovigen en ongelovigen met elkaar vermengd, om het Onze Vader op te nemen, als de uitdrukking van hun gemeenschappelijke behoefte en aanbidding. Er is niet zo'n gedachte in de passage als een lichaam dat het dus gebruikt. Inderdaad, kort daarvoor had de Heer hun gezegd, wanneer ieder bad, om zijn binnenkamer binnen te gaan; en dan volgt dit gebed als de passende taal voor de wensen van een persoon. Maar of het nu een gezelschap is of een alleenstaande die nu zijn verlangens tot God uitdrukt in het Onze Vader, ik hoef alleen maar te herhalen: U plaatst uzelf terug in de staat van de discipelen onder de wet en voordat de Heer Zijn werk van verzoening had gedaan, en zo begaat u, onbewust, een grote minachting voor de wil van God de Vader, het werk van Christus en het huidige getuigenis van de Heilige Geest (vgl. Hebr. 10).

Als een ziel, inderdaad bekeerd, maar nog steeds in slavernij van geest en onwetend van de wegen van de Heer en van de volle omvang van Zijn verlossing, zou neerknielen en zijn hart uitstorten in de woorden van het Onze Vader, dan zou ik, voor mijn eigen deel, heel sympathiseren met het gevoel; want ik geloof dat een dergelijke toestand van hart en geweten die van de discipelen die de Heer werkelijk voor Hem had, zo dicht mogelijk benadert. Toch is onder het evangelie van Gods genade de toestand die ik heb beschreven volkomen abnormaal. Zij zijn het die teruggaan - niet God die ze plaatst - als het ware vóór de verlossing. Hoewel ze in Christus geloven, zijn ze er niet helemaal zeker van dat ze van alle dingen gerechtvaardigd zijn, of dat ze niet tekort schieten in de volledige gunst van God. Ze nemen zeker een gebed aan en gebruiken dat gebed voor discipelen die niet konden weten waarmee elke christen sinds het kruis zijn hart zou moeten vullen, en wat zijn gebeden zouden moeten aannemen en min of meer tot God moeten uitdrukken. Zodat ik, zonder de uiteindelijke zekerheid van zulke gelovigen in Christus in twijfel te trekken, mijn overtuiging niet durf achter te houden dat zij hun kostbaarste voorrechten niet zien, en dus, zonder het te willen, schuldig zijn aan echte oneer aan het lijden en de heerlijkheid van de Heer.

Het feit is dan dat heiligen op aarde worden beschouwd en verzorgd in het gebed voordat Christus stierf en opstond, en voordat de Heilige Geest uit de hemel werd neergезonden, de getuige van volmaakte aanvaarding in de Geliefde. Het ware eren van Christus is om Zijn woorden toe te passen zoals Hij het bedoeld heeft. Als onze ziel hierin is binnengegaan, dat we dichtbij God zijn gebracht, dat al onze zonden vergeven zijn; dat de Heilige Geest ons heeft die ons verzegelt en ons met Christus in de hemel verenigt; we bevinden ons op geheel nieuwe grond en onze

gebeden moeten ervan genieten. Dit zou zijn om de Vader te vragen in de naam van de Zoon.

Er zal worden gezegd: Hoe kwam het dat de Heer het gebed in Zijn woord uitsprak, als het niet bedoeld was voor permanent gebruik door heel Zijn volk? Ik antwoord dat de Heer veel heeft gezegd dat niet op iedereen van toepassing was en kon zijn. Kijk bijvoorbeeld naar Matth. 10 . Hoewel er veel principes worden gevonden die voor onze instructie gelden, wie zal dan ontkennen dat de missie van de twaalf Joods was? Stel dat iemand de verzen 5 en 6 zou citeren en zou zeggen: 'Dit zijn de woorden van de Heer: we moeten niet de weg van de heidenen ingaan, noch een stad van de Samaritanen binnengaan, maar veeleer naar de verloren schapen van het huis van Israël', zou de absurditeit duidelijk zijn. Wijzelf, arme heidenen ⁹ en toch gered, zijn genoeg bewijs dat een dergelijke toepassing van de woorden van onze Heiland vals moet zijn. Het zou hier een paar woorden plaatsen tegen de grote massa van het Nieuwe Testament, die speciale barmhartigheid voor diezelfde heidenen veronderstelt. Zoals de Heer toen de discipelen uitzond voor een speciale boodschap, zo had Hij eerder in het gebed voor hun toenmalige toestand gezorgd. De dood van Christus heeft naar mijn oordeel noodzakelijkerwijs het verbod op getuigenis aan de heidenen onderbroken, de grond van gebed verdiept en uitgebreid en de basis gelegd voor de introductie van een andere orde van zaken. Daarom beveelt de Heer hen na Zijn opstanding aan het einde van hetzelfde evangelie om te gaan en discipelen te maken van alle heidenen; zoals in het evangelie van Johannes zegt Hij, vooruitlopend op Zijn hemelvaart, hun dat ze op die dag de Vader in Zijn naam moesten vragen. Dat hadden ze tot dusver niet gedaan.

Daarom, hoezeer ik ook wil meevoelen met degenen die nu het Onze Vader blijven gebruiken, of op zijn minst willen meevoelen met hun moeilijkheden, moet ik zeggen dat we Zijn woord en wil moeten begrijpen, naast oprechte bedoelingen. En welke intelligentie kan er zijn als niet wordt gezien dat de verlossing van Christus en de gave van de Heilige Geest een totale omwenteling hebben teweeggebracht met betrekking tot geweten, gemeenschap, aanbidding en wandel? Ze hebben ons

⁹ Sommigen hebben bezwaar gemaakt tegen het feit dat één vorm van het gebed wordt gegeven door Lukas, de evangelist, die alles behandelt met het oog op de genade van God en de roeping van de heidenen. Maar dit bewijst op geen enkele manier dat het bedoeld was om door ons, de heidenen, te worden gebruikt; want dit evangelie vertelt veel van wat toen gezegd en gedaan werd, zij het met een speciale bedoeling om ons te onderwijzen die geroepen zijn, niet om door ons gezegd of gedaan te worden.

uit de slavernij in vrijheid gebracht en bijgevolg onze gebeden op een andere basis gezet dan wat juist en mooi zou zijn geweest vóór onze verlossing.

Daarom komt in de Handelingen van de Apostelen geen spoor voor van een dergelijk gebruik van het Onze Vader als de traditionele praktijk van het christendom is geworden. En als je de verschillende gebeden leest die de Heilige Geest in de verschillende brieven inspireerde, zoals die in Romeinen, Efeziërs, enz., vormen overal de dood, opstanding en hemelvaart van Christus de grote inhoud en basis. De smeebeden werden voortaan gegrond op de grote en heerlijke feiten, waarop zowel ons geloof als onze hoop rust; ze werden niet gemaakt en waren voorheen niet van toepassing.

Klaarblijkelijk is dit een kwestie van niet geringe betekenis voor het kind van God dat zijn volledige positie in Christus wil kennen sinds de Heilige Geest is gegeven. We geloven allemaal dat het Onze Vader goddelijk geschikt was voor de feitelijke toestand van de discipelen. Maar om deze reden kon het hun latere betrekkingen noch de uitgaande genegenheden die toen eigen waren, volledig uitdrukken. Degenen die de omvang van de verandering waarderen, kunnen profiteren van elke clausule van het gebed, zelfs als ze het niet letterlijk herhalen. Maar het negeren van de resultaten van de verlossing is niet ter ere van Christus, maar eerder een minachting voor de aanwezigheid van de Geest en vrijwillige armoede te midden van de rijkdommen van genade die ons nu worden overspoeld. Het nederige en gehoorzame hart zal ernaar streven de wil van de Heer te kennen en te doen, zoals in al het andere.

Mogen wij de dingen ontvangen zoals de Heer ze in Zijn woord stelt. Mogen we boven onze natuurlijke gedachten uitstijgen en grondig geworteld en opgebouwd zijn in Hem, en gesterkt in het geloof zoals ons is geleerd, daarin overvloedig met dankzegging.

Bijlage A

Het kan sommigen interesseren om de tekst van het Onze Vader te zien, zoals gepresenteerd in de twee evangeliën, volgens de lezingen van de oudste en meest waardevolle Griekse MS. bestaande - het gevierde nr. 1209 in de Vaticaanse bibliotheek van Rome: dus ook de Sinaïtische met kleine fouten. Het Alexandrijnse benadert de laatste tekst in sommige opzichten, zoals het Dublin-rescript van Matthew de eerste doet.

KATA ΜΑΘΘΑΙΟΝ, 6:9-23.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον, καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν, καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Onze Vader, die in de hemelen zijt, geheiligd zij Uw naam; Uw koninkrijk kome; Uw wil geschiede, zoals in de hemel, ook op aarde; ons noodzakelijke brood geeft ons vandaag; en vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaren vergeven; en breng ons niet in verzoeking, maar verlos ons van het kwaad [of het boze].

KATA ΛΟΥΚΑΝ, 11:2-4.

Πάτερ, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν, καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν (καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν), καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.

Vader, geheiligd zij Uw naam; Uw koninkrijk kome; ons noodzakelijke brood geeft ons van dag tot dag; en vergeef ons onze zonden (want wijzelf vergeven ook iedereen als we iets verschuldigd zijn); en breng ons niet in verzoeking.

Om aan te tonen dat dit verschil van oudsher algemeen bekend was, hoeven we slechts twee getuigen op te roepen, van verschillend land, tijd, taal, leerschool en kerkelijke positie; maar beiden waren buitengewoon goed op de hoogte van de Schrift, en natuurlijk volkomen betrouwbaar wat de feitelijke zaken betreft.

1. De bekwaamste criticus van de christelijke oudheid, Origenes, zegt uitdrukkelijk (De Oratione, p. 240) dat Lukas, na 'Uw koninkrijk kome', in stilte voorbijgaat aan 'Uw wil geschiede'; enz., en stelt 'Geef ons van dag tot dag', enz. Διόπερ ἄς προετάξαμεν λέξεις, ὡς παρὰ μόνῳ Ματθαίῳ κειμένης, κ. τ. λ. En voorts, om het einde van het gebed merkt hij (blz. 256), Τὸ δέ, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ, παρὰ τῷ Λουκᾷ σεσιώπηται.

2. Zo spreekt Augustinus, het grootste theologische licht van de westerse kerk: 'Evangelista vero Lukas in oratione Dominica petitio non septem, sed quinque complexus est.' Enchirid., kap. cxvi.)

Hij probeert, net als Origenes, de moeilijkheid op te lossen met het argument dat de twee clausules die door Lukas zijn weggelaten, feitelijk voorkomen in de verzoekschriften die eraan voorafgingen; een pleidooi dat, naar mijn mening, nauwelijks bestaat uit de perfectie van een van beide evangeliën, vooral die van de

apostel Mattheüs, zelfs als het de andere punten van verschil zou kunnen verklaren, die het niet zozeer raakt.

Het proces van corruptie is zeer voelbaar in de beroemde Codex Bezae. (nu in Cambridge), die verschillende patches bevat die duidelijk zijn geleend van Matthew, die niet alleen door alle critici worden verworpen, maar zelfs in de Textus Receptus . Maar hetzelfde geldt voor MSS. in alle opzichten beter dan dat eerbiedwaardige document.

Als dit zo is, wat moeten we hieruit concluderen? Laat decaan Alford antwoorden. 'Het is zeer onwaarschijnlijk dat het gebed in de allereerste tijden werd beschouwd als een vaste vorm die door onze Heer voor liturgisch gebruik werd afgeleverd. De variaties ... in Lukas, want de overeenkomstige clausules in onze tekst, hoe onbelangrijk op zichzelf ook, zijn dodelijk voor veronderstelling dat het liturgisch werd gebruikt op het moment dat deze evangeliën werden geschreven.' (Griek Test., vol i., p. 52.) Zo zeg ik, om redenen die misschien zwaarder wegen dan deze variaties. We worden vervolgens verwezen naar de aantekeningen bij Lukas 11:1 ; maar daar, zonder meer te zeggen, lijkt de decaan zijn eigen gevolgtrekking in de opmerkingen over Matt in twijfel te trekken . 6:9 ; want hij citeert uit Meyer een argument dat qua betekenis identiek is aan het zijne, en vraagt dan: 'Als de Apostolische Kerk het Onze Vader niet als een vorm heeft gebruikt - wanneer begon het gebruik ervan, dat we in elke bekende liturgie aantreffen?' De liturgische toepassing van het gebed zonder grote tussenpoos van de apostolische dagen geef ik toe, maar wat heeft dat voor zin? De ware vraag is wat de bedoeling van de Heer is, wanneer de Heilige Geest werd gegeven. Wat was de apostolische praktijk dan? De evangeliën van Mattheüs en Lukas zijn jaren na Pinksteren niet geschreven; en de deken geeft toe dat er redenen zijn die fataal zijn voor de veronderstelling van een liturgisch gebruik, terwijl dat wel het geval was. Had de kerk ongelijk onder geïnspireerde mannen, en gelijk onder gidsen die zo dwalen als Tertullianus en Cyprianus, of vaders later en nog meer verkeerd? In één woord: ' wanneer begon het gebruik ervan?' na het overlijden van de geïnspireerde schrijvers, kan een interessant onderzoek zijn, maar het is van geen belang voor ons geloof en onze praktijk. Maar is het niet vreemd om van Mattheüs 6 tot Lukas 11 , en om vervolgens een sterke en positieve verklaring te vinden, in een notitie aan de eerste, ondermijnd door een vraag in een notitie aan de laatste?

Wat een genade is het, te midden van de menselijke onzekerheid van vroeger of nu, het onfeilbare woord van God te hebben, de enige standaard van waarheid, en de Heilige Geest, de enige toepasser en uitlegger ervan, tot eer van de Heer Jezus!

Bijlage B

Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον.

Er zijn maar weinig woorden in het Nieuwe Testament hebben geleid tot meer discussie, en met minder bevredigende resultaten opgeleverd, dan het bijvoeglijk naamwoord ἐπιούσιος. Het komt alleen voor in het Onze Vader (Matt. 6:11 en Luk. 11:3). Origenes is de eerste kerkelijke schrijver die de kwestie van de afleiding en betekenis ervan bespreekt; en wat ook de excentriciteit van zijn dogmatische opvattingen en de veelvuldige extravagantie van zijn interpretaties was, geen van de kerkvaders was zijn gelijke op het gebied van taal. Volgens hem was het woord niet gebruikt door de Grieken, geleerd of afgeleerd, en leek het een muntstuk van de evangelisten. (De Oratione, Ed. de la Rue, vol. i., pp. 245,6).

Hij vergelijkt ἐπ. met περιούσιος, beide afgeleid van οὐσία. Καὶ δοκεῖ μοι ἑκατέρα λέξις παρὰ τὴν οὐσίαν πεποιῆσθαι· ἡ μὲν τὸν εἰς τὴν οὐσίαν συμβαλλόμενον ἄρτον δηλοῦσα, ἡ δὲ τὸν περὶ τὴν οὐσίαν καταγινόμενον λαόν, [verwijzend naar Ex. 19: 5,] καὶ κοινωνοῦντα αὐτῇ, σημαίνουσα. Hij was zich natuurlijk bewust van de alternatieve afleiding van ἐπιέναι (of het deelwoord); inderdaad, hij zinspeelt er uitdrukkelijk op om zijn voorkeur voor de eerste bron en betekenis te bevestigen. Ἐρεῖ δέ τις τὸν ἐπιούσιον παρὰ τοῦ ἐπιέναι καὶ ἔσχηματίσθαι, [die kennelijk corrupt en te corrigeren met Bentley in κατεσχηματίσθαι,] ὥστε αἰτεῖν ἡμᾶς κελευέσθαι τὸν ἄρτον τὸν οἰκέτον τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, κ.τ.λ. (ib. p. 249).

Het lijkt mij dat de Griekse kerkvaders het in het algemeen eens waren met Origenes' afleiding van het woord, hoewel ze uiteenliepen in de interpretatie of toepassing ervan; want hij meende dat het Christus betekende, Chrysostomus (Homil. xxx), Theofylact (Comm. in loc.), enz., toegepast op de levensbehoeften. Vandaar in Cyril lezen wij, ἔστι γὰρ ἔτι διὰ τούτων ἰδεῖν ὅτι τῆς ἐφημέρου τροφῆς ποιοῦνται τὴν αἴτησιν, ὡς ἀκτῆμονες δηλονότι· ἐπιούσιον δὲ τὸν αὐτάρκη ποιεῖσθαι χρῆ.

De Latijnen waren voor het grootste deel onverschillige rechters in een dergelijke zaak; en, totdat Hiëronymus, leek te hebben ingestemd met het lezen van de Itala, waarvan alle exemplaren, voor zover ik weet, quotidianum (cot.) hadden. Maar de geleerde secretaris van paus Damasus verbeterde de oude versies niet, voor zover ἐπ. maakt zich zorgen, maar vergrootte eerder de verwarring. Want zelfs in de Vulgaat gaf hij 'supersubstantialem' in Matt. 6 en 'quotidianum' in Lukas 11; terwijl in zijn commentaar op Titus (2:14) zegt hij, 'Melius in Grieks habetur Panem nostrum ἐπιούσιον, id est, praecipuum, egregium, peculiarem, eum videlicet qui de caelo descendens, ait: Ego sum Panis, etc. absit quippe ut nos qui in crastinum

cogitare prohibemur, de ruit isto qui na paululum concoquendus et abjiciendus est in secessum, in Prece Dominica rogare jubeamur Nec multum differt inter ἐπιούσιον et περιούσιον: praepositio enim tantummodo est muteren, non verbum. Quidam ἐπιούσιον existimant in oratione Dominica Panem uitspraak, quod super omnes οὐσίας sit, hoc est super universas substantias. quod si accipitur, non multum ab eo sensu differt quem exposuimus. Quidquid enim egregium est et praecipuum extra omnia est, en super omnia.'

Wat kan men denken van de samenhang van dit alles? Hoe zit het met de filologie of de logica ervan? Wie had kunnen vermoeden dat de auteur zijn eigen 'melius' niet overneemt in een van de teksten waar het woord voorkomt? Wie zou kunnen verwachten dat in een van hen (Luk. 11:3) hij zo vertaalt als het meest natuurlijk om het gevoel van noodzakelijk voedsel voor de dag over te brengen dat; in een van zijn zinnen hekelt hij streng? En wat betreft het idee dat er geen groot onderscheid tussen de twee woorden zou kunnen zijn, moet ik de minste tyro ervan overtuigen dat compositie met een voorzetsel een veel meer besliste verandering in de zin kan bewerkstelligen dan wanneer menig totaal ander woord zou worden gebruikt? Nogmaals, zal het worden gecrediteerd dat onder de 'quidam' die denken ἐπ. in het Onze Vader betekent dat boven alle substanties is - Hiëronymus zelf, niet alleen in zijn versie van Matt. 6, maar in zijn weifelende commentaar op de passage in dat evangelie? (Ed. Migne, vol. vii. col. 43.) In zijn Dialogue against the Pelagians (lib. iii. 15) kan ik ook opmerken dat hij een ander standpunt als vanzelfsprekend lijkt te beschouwen - niet dagelijkse behoeften, noch Christus, maar de Eucharistie. 'Panem quotidianum sive super omnes substantias, venturum Apostoli deprecantur, ut digni sint corporis Christi.' Dit laatste was een favoriet en vroeg begrip, vooral in Afrika, zoals kan worden opgemaakt uit de verhandelingen van Cyprianus, Tertullianus en een groot aantal opvolgers. Ze zorgden er echter voor dat ze zich niet vergisten op het punt van een tekort, want ze leken alle drie de betekenissen van de uitdrukking te hebben begrepen. Augustinus voegde te zijner tijd de betekenis van het woord van God, heilige lessen en hymnen toe aan de kracht van de uitdrukking, die al zwaar genoeg was; hoewel ik niet heb ontdekt dat een van deze schrijvers ze heeft afgeleid, behalve van het oude Latijnse 'panem quotidianum'.

Aan de andere kant neigt een groot aantal moderne geleerden, zij het met nuances onder hen (zoals Grotius, Scaliger, Wetstein, Wahl, Winer, Meyer, Bretschneider, enz.), tot de afleiding van ἐπιέναι, of ἐπιούσα, en daarom het gevoel van 'onze komst (toekomstige) brood,' of 'ons brood van morgen.' Maar dit is duidelijk onhandig, of men nu aan Matthew of Luke denkt, en nauwelijks verenigbaar met Matt. 6:34. Als ἐπιούσα waren zeker de ouder van ἐπιούσιος, zou het

‘aanvaardbaar’ of ‘noodzakelijk’ bedoelen op hetzelfde principe als ἐπιετανός wordt gebruikt voor ‘abundant’, alsmede voor ‘van jaar tot jaar.’ Dr. John Mill (. Prolegg 82) afkomstig uit ἐπιουσα en toch denkt dat het ‘diem qui jam advenit, instantem, praesentem;’ maar dit wordt tegengewerkt door het feit dat ἐπιουσα nooit wordt gebruikt in de Schrift, of elders, voor deze dag, maar voor de volgende (of na) dag. En wat betreft het bezwaar dat vanaf οὐσία het geweest moet zijn ἐπιουσιος, de meest geleerde van de Griekse vaders niet zo voelen. In feite, ook, we hebben ἐπίοπτος en ἔποπτος, ἐπίουρα, etc. Maar ‘van morgen’ is ongetwijfeld het oude, in weerwil van de bewering Salmasius van het tegendeel; want behalve de Koptische en Sahidische versies (die vermoedelijk uit de derde eeuw stammen), begreep Hiëronymus de lezing van het oude Hebreeuwse of Nazarenerevangelie van Mattheüs zo. En dit beschouwen Gabelentz en Loebe als de betekenis van het woord 'sinteanan', dat overeenkomt met ἐπ. in de oude gotische versie van Ulphilas.

Er moet nog een andere betekenis worden opgemerkt, gebaseerd op οὐσία en die ἐπί een meer uitgesproken kracht in compositie geeft dan Origenes' suggestie. In plaats van gelijk te zijn aan περιούσιος, zoals Hiëronymus aannam, wordt het ervan onderscheiden en zelfs in contrast. Περιούσιος wordt in het gewone Grieks gebruikt voor ‘overvloedig’, ‘overbodig’; afgeleid van περιούσια = hetgeen boven noodzakelijke kosten, en dus rijkdom, luxe, enz. Ἐπιούσιος, analogieredenering van vele woorden gelijkaardige io (zoals ἐπιβώμιος, ἐπίγαμος, ἐπιδικτικός, ἐπίδιφριος, ἐπιδόρπιος), en van de vereisten van het gebed, zou natuurlijk betekenen nodig, of juist voor levensonderhoud. Het lijdt geen twijfel dat οὐσία, naast het metafysische gebruik voor de essentie of ware aard van een ding, en de stoïcijnse toepassing van materie, zowel in het Attisch als in het Hellenistisch Grieks algemeen werd gebruikt voor ‘wat van jezelf is’, ‘iemand's wezen’, enz. (vgl. Lukas 15:12), waarvan de overgang gemakkelijk is naar de zin die, zoals ik me voorstel, door de evangelisten wordt vereist. De lezer kan de laatste zin van Spreuken 30:8, het begin van welk vers, zie ik, Augustinus had er al mee in verband gebracht (Epist. 130 alias 121:22): ook Matt. 6:25-34 en Jakobus 2:15. Het was dus Suidas begrepen het woord - ὁ ἐπὶ τὴν ἡμῶν οὐσίαν καὶ τροφήν ἐπαρκῶν., ‘Quae interpret.’ (zegt H. Stephens, Thes. Ling. Gr. iii, col. 3584, Ed Valpy) ‘aptissimum quidem sensum habet, sed similis signif. τοῦ οὐσία exemplum desidero.’ Maar is de vergelijking met περιούσιος niet voldoende antwoord op de vraag van de grote lexiconograaf, vooral gezien de absolute nieuwheid van het woord ἐπ.? Over het algemeen ben ik dan ook van mening dat de mystieke verwijzingen, 'substantieel', 'eigenaardig' enz., geforceerd en onnatuurlijk zijn; dat de betekenis van ‘morgen’ niet in overeenstemming is met de context; dat de betekenis ‘dagelijks’, hoewel gevolgd door vele en gewichtige namen, oude en moderne, geen waarschijnlijke bron in het

woord zelf heeft, en in beide evangeliën een tautologisch verband heeft; en dat 'ons noodzakelijke (of voldoende) brood' de beste claim heeft om te worden ontvangen, zoals het in feite is, in de oudst bekende versie, de Peschito Syriac.

.

Bron: Thoughts on the Lord's Prayer. (Google translate)

